

Foundation for Peatland Restoration and Conservation

Interreg
Latvija-Lietuva
European Regional Development Fund

Project “LLI-476 Improvement of the environmental conditions of the public water bodies in Latvia and Lithuania (Save past for future)”

Deliverable T2.1.3 Recommendations for improving the conditions for biodiversity in Kamariškiai manor park

Vilnius, 2021

The Interreg V-A Latvia – Lithuania Cross Border Cooperation Programme 2014-2020 aims to contribute to the sustainable and cohesive socio-economic development of the Programme regions by helping to make them competitive and attractive for living, working and visiting. This project is funded by the European Union . Total projects size is 1 030 848.12EUR. Out of them co-funding of European Regional Development Fund is 876 220.89 EUR .

This document has been produced with the financial assistance of the European Union. The contents of this document are the sole responsibility of Foundation for Peatland restoration and Conservation and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

2014–2020 m. Interreg V-A Latvijos ir Lietuvos bendradarbiavimo per sieną programa siekia prisidėti prie darnaus programos teritorijos vystymosi padėdama jai tapti patrauklia ir konkurencinga vieta gyventi, dirbti ir apsilankyti. Šį Projektą iš dalies finansuoja 2014–2020 m. Interreg V-A Latvijos ir Lietuvos bendradarbiavimo per sieną programa ir Lietuvos Respublika. Visas projekto biudžetas 1 030 848,12 Eur. Iš jų – bendrasis Europos regioninės plėtros fondo finansavimas 876 220,89 Eur.

Šis leidinys parengtas naudojant Europos Sąjungos finansinę paramą. Už šio dokumento turinį atsako VšĮ Pelkių atkūrimo ir apsaugos fondas. Jokiomis aplinkybėmis negali būti laikoma, kad jis atspindi Europos Sąjungos nuomonę.

Įvadas

Aplink dvarą esantis 10 ha dydžio parkas pasižymi ne tik turtinga istorine praeitimi, bet ir savita biologine įvairove. Sename parke auga valstybės saugomas gamtos paminklas – kalninė guoba, aptinkamos retos ir saugomos varliagyvių rūšys, senuose parko medžiuose gyvena Lietuvos ir Europos mastu saugoma vabalų rūšis – niūriaspalvis auksavabalis. Kamariškių dvaro pastatai iki 1944 m. buvo prižiūrimi, dvaro ūkyje dirbo samdiniai iš gretimų kaimų. Okupavus Lietuvą dvaras nacionalizuotas, ūkiniai pastatai naudoti kolūkio reikmėms. Didžiausi nuostoliai istoriniam dvaro interjerui padaryti sovietmečiu, o pastatai išgrobstyti ir sunyko pirmaisiais nepriklausomybės metais. Tai labai neigiamai paveikė ne tik kultūrinį, bet ir gamtinį dvaro parko paveldą. Įgyvendinant projektą „Išsaugokime praeitį ateičiai“ siekiama darnos tarp gamtinių ir istorinių vertybių išsaugojimo.

Projekto „Vandens telkinių Latvijoje ir Lietuvoje ekologinių sąlygų pagerinimas“ (LLI-476 Save Past for the Future) tikslas – padidinti organizacijų, dalyvaujančių istorinių parkų atkūrimo ir jų priežiūros veiklose, pajėgumus Šiaurės Rytų Lietuvos ir Latgalos regionuose pasitelkiant modernias ir plačiai apimančias teritorijų tvarkymo nuostatas, apjungiančias istorines, gamtos ir biologinės įvairovės bei kaimiškojo kraštovaizdžio vertybes ir aspektus.

Projekto metu numatoma atlikti istorinių parkų biologinės įvairovės, želdinių bei pavienių medžių inventorizavimą, ekonominį ekosisteminių paslaugų vertinimą, parengti parkų biologinės įvairovės ir gamtinių buveinių būklės gerinimo ir tvarkymo gaires, pagerinti vertingų medžių senolių, augančių 3-ose projekto teritorijose, būklę ir augimo sąlygas, suorganizuoti 2 gamtos dienų renginius, skirtus gerosios praktikos ir patirties sklaidai.

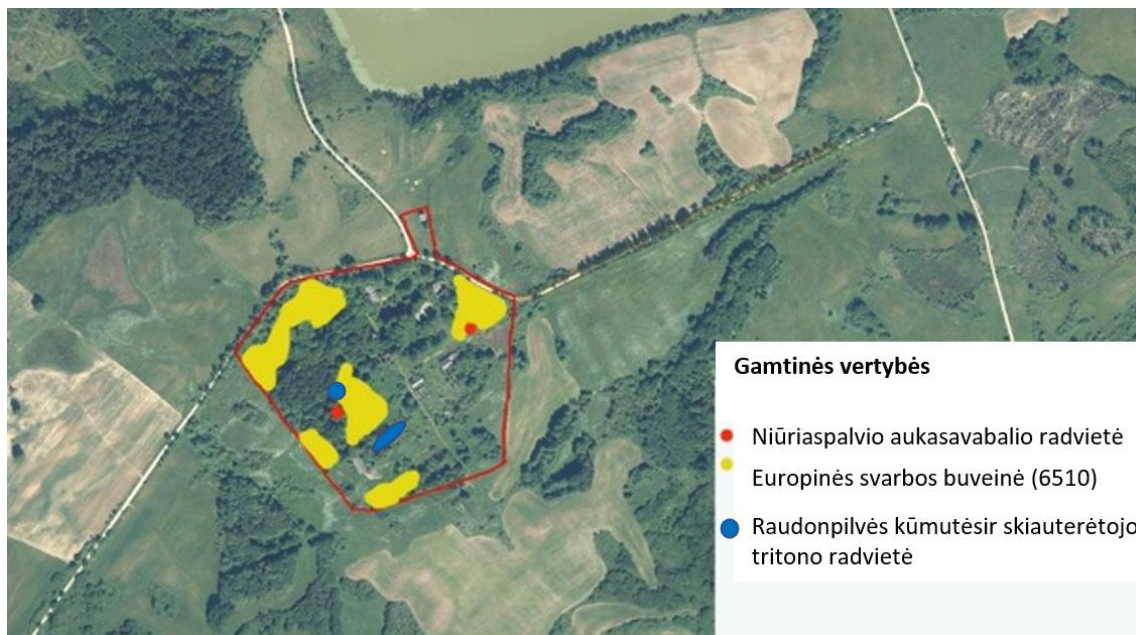
Projektą iš dalies finansuoja 2014–2020 m. Interreg V-A Latvijos ir Lietuvos bendradarbiavimo per sieną programa ir Lietuvos Respublika.

Už šių rekomendacijų turinį atsako tik Pelkių atkūrimo ir apsaugos fondas, ir jis jokių būdu negali būti laikomas atspindinčiu Europos Sąjungos poziciją.

1. Bendra gamtinių vertybių charakteristika

Pirminė Kamariškių dvaro parko gamtinių vertybių inventorizacija atlikta 2020 metų rugsėjo spalio mėnesiais bei 2021 balandžio – rugpjūčio mėnesiais. Išskirtos Europinės svarbos buveinės, surinkti indikatorinių epifitinių kerpių, grybų bei samanų pavyzdžiai, išskirtos saugomoms rūšims svarbios buveinės. Teritorijoje aptinkamos šios Europiniu ir Lietuvos mastu saugomos gyvūnų rūšys: raudonpilvė kūmutė, skiauterėtasis tritonas, žalioji rupūžė, pilkoji meleta, niūriaspalvis auksavabalis, ažuolinis skaptukas, marmurinis auksavabalis, machaonas, paprastoji česnakė, smailiasnukė varlė, mažoji kūdrinė varlė, vikrusis driežas. Botaniniu atžvilgiu teritorija nėra itin vertinga. Balų pakraščiuose aptinkamos baltijinė gegūnė, pamiškėse - plačialapis skiautalūpis. Taip pat remiantis lauko tyrimų rezultatais sudarytas preliminarus invazinių teritorijos augalų sąrašas, į kurį patenka: gausialapis lubinas, kanadinė rykštenė, uosialapis klevas, bitinė sprigė. Atlikus pirminių apžvalginius tyrimus, išskirti šie saugomoms rūšims ir buveinėms svarbūs plotiniai objektai (1 pav.):

- niūriaspalvio auksavabalio buveinės,
- raudonpilvės kūmutės ir skiauterėtojų tritonų buveinės,
- EB svarbos buveinė 6510 *Šienaujamos mezofitų pievos*.

1 pav. Gamtinių vertybių paplitimo schema

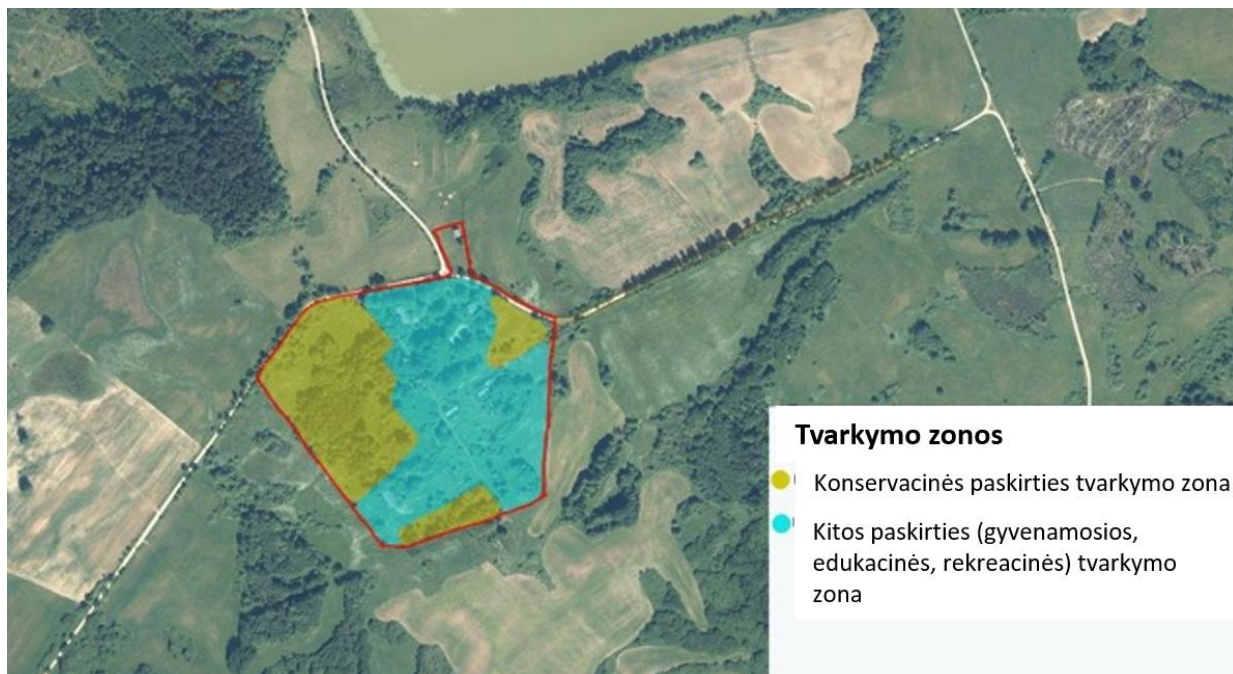
2. Priemonės gamtinių vertybių būklei pagerinti

Atsižvelgiant į inventorizuotų gamtinių vertybių paplitimą bei būklę Kamariškių dvaro parke siūlome šias priemones:

- 1-2 kartus per sezoną šienauti teritorijoje esančias mezofitų pievas (birželio – rugpjūčio mėn.).
- teritorijoje esančius užželenčius dirvonus ir antropogeninės veiklos sujauktą dirvą šienauti pakaktų viena kart per metus;
- senajame sode esantį ruderalinį žolyną šienauti 2 kartus per vegetacijos laikotarpį, pievų biologinės įvairovės atkūrimui siūloma papildomai įsėti įvairiažolių (su medingais augalais) sėklų mišinį;
- šalinti teritorijoje esančius menkaverčius krūmynus,
- pagerinti sąlygas teritorijoje aptinkamoms saugomoms varliagyvių rūšims: atverti vandens telkinių pakrantes, įrengti varliagyvių žemavietes;
- reguliuoti invazinių augalų rūšių plitimą.

3. Kamariškių dvaro parko funkcinis zonavimas ir jo suderinamumas su parko rekonstravimo projektu

Atsižvelgiant į inventorizuotų gamtinių vertybių paplitimą Kamariškių dvaro parką galima suskirstyti į dvi funkcines zonas: ekologinio prioriteto ir kitos paskirties. Ekologinio prioriteto zonoje gausu tiek pavienių biologinės įvairovės atžvilgiu svarbių medžių, tiek kitų gamtinę vertę turinčių objektų (vertingos pievos, varliagyvių veisimosi vietos). Rengiant parko tvarkymo planus ir įgyvendinant priežiūros darbus, šioje zonoje prioriteto tvarka siūlome atsižvelgti į gamtinių objektų gausą ir pasiūlytas priemones. Kitą vertus, ekologinio prioriteto zonos statusas neturėtų sudaryti didesnių kliūčių tolimesnei parko infrastruktūros plėtrai, jei ši plėtra bus suderinta su gamtinių vertybių išsaugojimu. Kitos paskirties zonoje išskirtinę gamtinę vertę turinčių objektų yra mažiau, todėl čia pravartu vystyti rekreacinės, edukacinės, meninės ir kitos infrastruktūros plėtrą (2 pav.).

2 pav. Funkcinis Kamariškių dvaro parko zonavimas